

národní
úložiště
šedé
literatury

Zajišťování transparentnosti a kvality při zavádění ECVET v ČR

Slivková, Helena; Kaňáková, Martina; Kadlec, Miroslav
2016

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-371417>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 17.02.2019

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Zajišťování transparentnosti a kvality při zavádění ECVET v ČR

*Pracovní verze textu,
Helena Slivková, Martina Kaňáková, Miroslav Kadlec
září 2016*

Obsah

1 Pojetí a obsah textu	3
2 Východiska a nastavení procesů souvisejících s implementací ECVET	5
3 Zavádění ECVET v ČR ve vazbě na témata diskutovaná v Evropě	10
4 Aktivity NÚV podporované MŠMT v rámci činnosti Koordinačního centra pro ECVET	14
<i>Hledání možností vstupu ECVET do vzdělávání</i>	14
<i>Možnosti propojování NSK a ECVET.</i>	15
<i>Zajišťování kvality ve vztahu ke kvalifikačnímu systému</i>	15
<i>Podíl na šíření informací a dosažených výsledků v domácím prostředí i v zahraničí.</i>	16
5 Aktivity DZS - podporované EK a MŠMT v rámci implementace programu Erasmus+ s akcentem na projekty Klíčové akce 1 (mobility v odborném vzdělávání a přípravě) a na činnost národního týmu expertů ECVET	17
<i>Projekt „National Teams of ECVET Experts 2012 – 2013“</i>	17
<i>Začlenění ECVET do programu Erasmus+ od roku 2014</i>	17
<i>Analytická a podpůrná činnost</i>	18
<i>Závěr a doporučení</i>	19
6 Aktivity řešitelů významných projektů	21
<i>Možná rizika spojená s implementací ECVET na národní úrovni</i>	23
<i>Doporučení pro využití principů ECVET na národní úrovni</i>	23
7 Výsledek diskuse možností dalšího postupu implementace ECVET v ČR.	24
<i>ECVET a mezinárodní mobility</i>	24
<i>ECVET a „národní“ mobility</i>	24
<i>„Dílčí“ a úplné kvalifikace na trhu práce</i>	25
<i>Zahrnutí zaměstnavatelů a jejich vliv</i>	25
<i>Transparentnost a zajišťování kvality</i>	26
<i>ECVET a vzdělávací programy i projekty, možnost doplnění legislativy</i>	26

1 Pojetí a obsah textu

Cílem zpracování návrhu je připravit materiál, který – ve vazbě na aktuální stav zavádění ECVET – reaguje na potřebu zajistit informovanost, transparentnost a kvalitu v procesu zavádění ECVET a identifikovat akcenty pro zavádění ECVET v nadcházejícím období.

Návrh reaguje zejména na tyto podněty:

- Požadavek MŠMT podpořený obsahem Doporučení EP a Rady, který vedl k vytvoření Koordinačního centra pro ECVET.
- Potřeba reflektovat dosažený stav zavádění ECVET a jeho rostoucí vliv na počáteční i další vzdělávání a na rozvoj mobility učících se.
- Konkrétní podněty a otázky z vnějšího prostředí, např. z prostředí škol.
- Evropský vývoj související s *Novou agendou dovedností pro Evropu*. Důsledkem je prodloužení přípravy materiálu a dílčí změna přístupu k jeho tvorbě. (Průběžné verze jsou ale zpracovávány tak, aby byly využitelné i v pracovní podobě.)

Struktura návrhu odráží skutečnost, že v aktuálním stavu zavádění ECVET generují podněty pro další vývoj následující typy aktivit:

1. Aktivity NÚV podporované EK a MŠMT v rámci úkolu v plánu aktivit NÚV zaměřeného na koordinaci činnosti Koordinačního centra pro ECVET.
2. Aktivity DZS - podporované EK a MŠMT v rámci implementace programu Erasmus+ s akcentem na projekty Klíčové akce 1 (mobility v odborném vzdělávání a přípravě) a na činnost národního týmu expertů ECVET.
3. Aktivity řešitelů významných projektů zaměřených na podporu mobility učících se nebo pracujících.
4. Aktivity Evropské komise směřující k revizí Doporučení EP a Rady

Rámec návrhu je postupně rozpracováván a konkretizován postupem s těmito hlavními fázemi:

Diskuse a doplnění základního návrhu v NÚV	říjen 2015
Diskuse základního návrhu v DZS	listopad 2015
Předložení návrhu k diskusi členům Koordinačního centra pro ECVET	prosinec 2015
Zpracování odpovídajícího úkolu do plánu činnosti NÚV na rok 2016	prosinec 2015
Pracovní verze základu textu (M. Kadlec)	březen 2016
Rozpracování tří závěrečných částí textu (M.Kaňáková, H. Slivková, M.Kadlec)	květen 2016
Prezentace návrhu na odborném semináři ECVET	červen 2016
Diskuse rozpracovaného návrhu v KC pro ECVET	červenec 2016
Zpřístupnění textu ve „verzi 2016“ na www.ecvet.ct	říjen 2016

Úprava textu v závislosti na výsledku revize ECVET	srpen 2017
Projednání návrhu s MŠMT	říjen 2017
Modifikace dosavadních aktivit s cílem naplnění rozpracovaného návrhu	3. čtvrtletí 2017 a dále

2 Východiska a nastavení procesů souvisejících s implementací ECVET

ECVET patří do skupiny evropských nástrojů pro podporu celoživotního učení a mobility společně s Evropským rámcem kvalifikací (EQF), Evropským referenčním rámcem pro zajišťování kvality v odborném vzdělávání a přípravě (EQAVET), Evropským systémem přenosu a shromažďování kreditů (ECTS) a se souborem dokumentů Europass. Koordinovaná implementace těchto nástrojů by měla napomoci k jednoduššímu hodnocení, přenosu a uznávání výsledků učení na národní i mezinárodní úrovni.

Klíčovým dokumentem obsahujícím podrobné informace a technické specifikace ECVET je Doporučení Evropského parlamentu a Rady¹.

Základem ECVET je soustava tzv. jednotek výsledků učení, které popisují očekávané výsledky učení. Výsledky učení lze po jejich zhodnocení institucí, v níž proběhlo učení, přenášet, potvrzovat, uznávat a shromažďovat. Takto navržený systém by měl zaručit možnost postupného získávání kvalifikací pro jednotlivce a maximální propustnost vzdělávacích cest mezi evropskými státy.

Stejně jako pro ostatní evropské státy, vyplývají i pro Českou republiku ze schváleného doporučení určité úkoly. Jejich zajištění je v odpovědnosti MŠMT.

Členským státům je doporučeno, aby:

(1) na všech úrovních Evropského rámce kvalifikací (EQF) odkazujících na kvalifikace získané odborným vzděláváním a přípravou podporovaly evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (dále jen „ECVET“), s cílem usnadnit nadnárodní mobilitu a uznávání výsledků učení v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a celoživotního učení bez hranic;

(2) vytvořily nezbytné podmínky a přijaly vhodná opatření, aby ECVET mohl být – v souladu s vnitrostátními právními předpisy a praxí a na základě experimentů a testování – od roku 2012 postupně uplatňován na kvalifikace odborného vzdělávání a přípravy na všech úrovních EQF a využíván pro účely přenosu, uznávání a shromažďování výsledků učení jednotlivců dosažených ve formálním a případně neformálním a informálním kontextu;

(3) podporovaly vytváření vnitrostátních a evropských partnerství a sítí, na nichž se podílejí instituce a orgány příslušné pro kvalifikace a diplomy, poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy, sociální partneři a další zúčastněné subjekty a které se zaměřují na experimentování, uplatňování a podporu ECVET;

(4) zaručily přístup zúčastněných subjektů a jednotlivců v oblasti odborného vzdělávání a přípravy k informacím a pokynům týkajícím se používání ECVET a usnadnily výměnu informací mezi členskými státy. Kromě toho by měly zaručit, že příslušné orgány dostatečně propagují používání ECVET pro kvalifikace a že související dokumenty „Europassu“ vydané příslušnými orgány obsahují jasné a relevantní informace;

(5) při používání ECVET uplatňovaly v souladu s vnitrostátními právními předpisy a praxí obecné zásady zajišťování kvality odborného vzdělávání a přípravy stanovené v závěrech Rady ze dne 28. května 2004 o zajišťování kvality odborného vzdělávání a přípravy, zejména při hodnocení, validaci a uznávání výsledků učení;

(6) zajistily, že jsou na vhodných úrovních v souladu s právními předpisy, strukturami a požadavky jednotlivých členských států zavedeny funkční mechanismy pro koordinaci a sledování, aby se zaručila kvalita, průhlednost a soudržnost iniciativ přijatých za účelem uplatňování ECVET.

¹ Úplný text Doporučení a další informace o ECVET jsou k dispozici na internetových stránkách www.ecvet.cz

Významné mezníky dosavadního vývoje zavádění ECVET v České republice

Rok	Hlavní aktivity
2007	<p>Konzultační proces k ECVET probíhal v ČR v období ledna až března 2007 (výzva komisaře EK pro vzdělávání a kulturu z prosince 2006).</p> <p>Konzultační proces organizoval z pověření MŠMT Národní ústav pro vzdělávání (dříve NÚOV). Návrh <i>Národní zprávy o ECVET v ČR</i> byl zpracován na základě průběhu a výsledků konzultačního procesu a závěrů diskuze, která proběhla na národním semináři k ukončení konzultačního procesu ECVET (MŠMT dne 9. 3. 2007).</p> <p>Návrh zprávy projednalo a schválilo v květnu 2017 vedení MŠMT (č. j.: 9 806/2007 – 23).</p>
2008	<p>V návaznosti na konzultační proces ve státech EU byly hodnoceny podmínky implementace ECVET v ČR.</p> <p>Na vstupní hodnocení navázal systémový projekt MŠMT <i>Partnerství a kvalita</i>. V projektu byla vytvořena a široce diskutována analýza potřebnosti a užitečnosti ECVET pro odborné vzdělávání v ČR.</p>
2009	<p>Mezi jedenácti pilotními mezinárodními projekty zaměřenými na testování ECVET, které se od roku 2009 realizovaly na základě výzvy EK byly i dva (CREDCHEM a RECOMFOR) s českou účastí (NÚOV/NÚV).</p> <p>Ve vztahu k ECVET vyvrcholily aktivity související s českým předsednictvím EU. 20. května bylo na konferenci v Praze oficiálně zahájeno postupné zavádění ECVET v Evropě.</p>
2010	<p>Byly ustaveny podpůrné evropské struktury, s jejichž činností počítalo Doporučení EP a Rady k ECVET. Za ČR do nich byli nominováni a trvale v nich pracují zástupci MŠMT a NÚV (dříve NÚOV). Na evropské úrovni byl rozpracován rámec organizace a metodiky pro postupné zavádění ECVET. Podstatné materiály byly přeloženy do češtiny a jsou zájemcům k dispozici na stránkách www.ecvet.cz.</p> <p>MŠMT schválilo materiál <i>Návrh přípravy implementace ECVET v ČR</i> (č. j. 25 337/2010-2/NÚOV). Materiál stručně nastiňuje celkový rámec implementace v EU a hlavní principy ECVET. Dosavadní postup přípravy v ČR popisuje ve vztahu s evropským vývojem a navrhuje další aktivity zaměřené na přípravu podmínek implementace ECVET v České republice.</p>
2011	<p>Do plánu činnosti NÚV (dříve NÚOV) byl na základě materiálu schváleného MŠMT v roce 2011 zařazen úkol <i>Vytváření podmínek pro zavádění evropského nástroje ECVET v ČR</i>. V souvislosti s nově nastavenou podobou podpory MŠMT se do přípravných aktivit zapojila návazně ustavená skupina s reprezentanty škol, zaměstnavatelů, ministerstev a dalších významných partnerů.</p>
2012	<p>MŠMT schválilo materiál <i>Návrh způsobu zavádění ECVET v ČR</i> (č. j. MSMT – 8605/2012-2/NÚV). Podle schváleného materiálu je zavádění ECVET spojeno s podporou dostupnosti kvalifikací a s podporou atraktivity a kvality odborného vzdělávání. Na základě tohoto rozhodnutí bylo ustaveno <i>Koordinační centrum pro ECVET</i>. Má tři části a na národní úrovni koordinuje aktivity související se zaváděním ECVET.</p> <p>Kromě podpory implementace ECVET na národní úrovni (MŠMT) se podařilo získat i podporu evropskou. V reakci na výzvu EK zpracoval Dům zahraniční spolupráce (DZS) ve spolupráci s MŠMT a NÚV grantovou žádost k podpoře zavádění ECVET v ČR. EK žádost schválila a projekt ECVET Experts se od roku 2012 realizuje a přináší dobré výsledky.</p>
2013	<p>V zájmu podpory vnitrostátní mobility byl ve vazbě na schválenou strategii zavádění ECVET v ČR připraven národní projekt POSPOLU primárně zaměřený na rozvoj spolupráce škol a podniků s cílem zajistit vyšší kvalitu odborného vzdělávání. Do projektu byly zakomponovány prvky ECVET. Ve vztahu k rozvoji uznávání výsledků učení byly zahájeny aktivity NÚV směřující k propojování ECVET a Národní soustavy kvalifikací.</p>
2014	<p>Vytváření podmínek pro implementaci ECVET v ČR významně pomáhaly řešené projekty:</p>

	<p><i>(a) Projekt POSPOLU (počáteční vzdělávání)</i> - při řešení projektu se ve vztahu k odbornému výcviku/praxi žáků v reálném pracovním prostředí nebo ve stážích učitelů uplatnily prvky ECVET. Mimo jiné byly vytvářeny jednotky výsledků učení popisující cíle a obsah “národních mobilit” žáků (stáže žáků ve spolupracujících firmách), které žákům umožnily získat nové dovednosti, např. na jiném pracovišti, práci s jinými typy strojů a zařízeními nebo modernějšími technologiemi, softwarem či vybavením</p> <p><i>(b) Projekt NSK2 (další vzdělávání a uznávání výsledků učení)</i> – aktivity směřující k informačnímu a metodickému zajištění možnosti vytvářet jednotky výsledků učení ECVET na základě standardů profesních kvalifikací v Národní soustavě kvalifikací (veřejně dostupný registr profesních kvalifikací a jejich kvalifikačních a hodnotících standardů).</p>
2015	<p>Dům zahraniční spolupráce trvale podporuje využívání prvků ECVET při přípravě i předkládání projektů pro mezinárodní mobility v rámci programu ERASMUS+. Vysílající a přijímající organizace ve většině realizovaných projektů společně zpracovávají jednotku výsledků učení ECVET, která stanovuje výsledky, jichž má účastník mobility dosáhnout. V rámci podpory projektů jsou připravovány semináře pro předkladatele, hodnotitele i realizátory projektů mobility. Do jejich programu je pravidelně zařazována problematika ECVET.</p> <p>Pro naplňování cílů schválené strategie zavádění ECVET je dále připravována a ověřována metodika vytváření jednotek výsledků učení ECVET na základě standardů profesních kvalifikací v NSK. Je připravena další pracovní verze metodiky a soubor příkladů jednotek vytvořený na jejím základě.</p>
2016	<p>Zpracování materiálu Zajištění transparentnosti a kvality v procesu implementace ECVET v ČR. Cílem zpracování návrhu je připravit materiál, který reaguje na potřebu zajistit informovanost, transparentnost a kvalitu v procesu zavádění ECVET.</p> <p>Uspořádání národního semináře s cílem navrhnout a diskutovat možnosti dalšího postupu implementace ECVET v ČR.</p> <p>Zahájení diskuse o možnosti uplatnění kreditního systému ve středním odborném školství.</p>
2017	<p><i>Vybrané plánované aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zapojení do procesu revize ECVET provedené v souvislosti s Novou agendou dovedností pro Evropu,</i> • <i>Transformace výsledků revize ECVET do českého prostředí,</i> • <i>Vytváření prostoru pro uplatnění kreditního systému ve středním odborném školství.</i>

Hlavní zdroje informací o stavu zavádění ECVET v České republice

Jsou uvedeny pouze internetové stránky. Na nich je možné získat další informační či metodické materiály.

Adresa	Stručná anotace obsahu
www.ecvet.cz	Internetové stránky jsou součástí webu NÚV. Obsahují základní informace o ECVET a o jeho výhodách pro různé cílové skupiny, příklady využití ECVET, informace o vybraných projektech, soubory ke stažení a využitelné kontakty.
http://www.naerasmusplus.cz/cz/reformy-a-systemy-vzdelavani-ecvet/	Internetové stránky obsahují základní informace o programu Erasmus+ pro všechny cílové skupiny, které se mohou do programu zapojit. Součástí těchto stránek je sekce obsahující základní informace o ECVET, aktivity, novinky, kontakty na ECVET experty a soubory ke stažení.
http://pospolu.rvp.cz/jednotky-vysledku-uceni	Metodický portál RVP.cz spravuje od roku 2012 NÚV. V modulu Pospolu jsou umístěny jako zdroj inspirace jednotky výsledků učení, které byly v projektu partnerstvími škol a podniků vytvořeny. K dispozici je rovněž publikace <i>Prvky ECVET a jejich využití v počítačném odborném vzdělávání na národní úrovni</i> .

Schválená strategie zavádění ECVET v ČR

V roce 2012 MŠMT schválilo materiál *Návrh způsobu zavádění ECVET v ČR (čj. MSMT – 8605/2012-2/NÚV)*. Text obsahuje stručnou charakteristiku ECVET, popis celkového rámce zavádění nástroje v Evropské unii, stručný popis aktuálního stavu vytváření podmínek pro zavedení ECVET v České republice a návrh způsobu zavedení ECVET.

Návrh nezakládá potřebu změny systému počátečního ani dalšího vzdělávání. Doporučuje spojit zavádění ECVET v ČR s podporou dostupnosti kvalifikací formou realizace určitých opatření.

Pro počáteční vzdělávání je cílem zavádění ECVET využití jeho potenciálu a rostoucího významu mobility učících se k zatraktivnění odborného vzdělávání, zejména technického a k podpoře růstu jeho kvality.

V dalším vzdělávání a v oblasti uznávání výsledků učení směřuje návrh k rozšíření dosavadních možností postupného získávání profesních kvalifikací v Národní soustavě kvalifikací a k využívání kreditního systému pro podporu uznávání výsledků učení dosažených v domácím i v evropském prostředí.

Koordinační centrum pro ECVET a jeho role v uskutečňování schválené strategie

Na základě již zmíněného rozhodnutí MŠMT bylo v dubnu 2012 ustaveno Koordinační centrum pro ECVET. Má tři součásti:

- **odborná skupina pro ECVET** - skupina odborníků, kteří zastupují školy a jejich asociace, významné podniky, organizace zaměstnavatelů a zaměstnanců s celostátní působností, ministerstva, školské orgány v krajích,
- **pracovní skupina NÚV** - skupina pracovníků NÚV zapojených do řešení úkolů souvisejících s přípravou podmínek pro zavádění ECVET v domácím i v mezinárodním prostředí,
- **národní tým expertů ECVET** - skupina odborníků, kteří v souvislosti s ECVET pracují v domácím i v mezinárodním prostředí a jejich činnost je podporována ze strany Evropské komise.

Centrum na národní úrovni koordinuje aktivity související se zaváděním ECVET. Je součástí mezinárodní sítě, spolupracuje i s centry pro ostatní evropské nástroje (EQF, EQAVET, Europass). Díky jeho aktivitám se podařilo do vytváření podmínek pro implementaci ECVET v ČR zapojit významné projekty.

Naplnění schválených opatření by mělo v cílovém stavu zajistit, že:

- Pokračuje práce pověřených českých zástupců v evropských odborných skupinách a soustavné monitorování postupu zavádění ECVET ve státech EU. Podněty jsou analyzovány, vyhodnocovány a případně přenášeny do českého prostředí. Pokračuje zpracovávání informačních a metodických materiálů koordinované centrem pro ECVET. Všechny relevantní informace a materiály jsou poskytovány (internet, tisk) potenciálním zájemcům.
- Koordinační centrum pro ECVET ve spolupráci s DZS poskytuje konkrétní informační, metodickou a organizační pomoc českým řešitelům projektů mobilit spojených s přenosem kreditů. Realizaci mobilit organizačně i finančně (z vlastních prostředků nebo z projektů schválených v mezinárodních, národních a krajských programech) zajišťují školy.
- NÚV, s ohledem na kompetence, které má vůči Národní soustavě kvalifikací poskytuje vyžádanou informační, metodickou a organizační podporu českým řešitelům projektů s přenosem kreditů v dalším vzdělávání nebo zájemcům ze sféry výkonu práce. Při zpracovávání návrhů, např. návrhů vnitřní struktury profesních kvalifikací NÚV využívá součinnosti s oborovými skupinami a sektorovými radami. Zpracované návrhy konzultuje s Koordinačním centrem pro ECVET, případně s MŠMT.

3 Zavádění ECVET v ČR ve vazbě na témata diskutovaná v Evropě

V únoru 2016 byly na jednání *Uživatelské skupiny ECVET* v Bruselu představeny připravené podklady k návrhu souboru pěti základních témat pro zahajovanou diskusi ve strukturách ECVET. Jednalo se o témata pracovníě vymezená těmito položkami:

- a) popis výsledků učení,
- b) kvalita procesu hodnocení,
- c) zapojení zaměstnavatelů,
- d) role učících se,
- e) dílčí nebo úplné kvalifikace.

Každé z uvedených témat v této kapitole obsahuje stručné shrnutí „evropského chápání“ příslušné problematiky (text v rámečku) s následujícím stručným popisem aktuálního stavu vývoje v České republice.

a) Popis výsledků učení, formulování výsledků pro jednotky výsledků učení

Výsledky učení jsou páteří a výchozím bodem procesu uznávání výsledků učení usnadněného ECVET. Má-li praktické poradenství pro navrhování a vymezení výsledků učení pro jednotky odpovídat diverzitě kontextových podmínek, musí vzít v úvahu:

- *Odlišné (teoretické) výchozí body:*

Je jasné, že neexistuje jednotný/univerzální způsob používání výsledků učení – země/subsystémy OVP mají různé (teoretické) výchozí body pro pojetí a popisování výsledků učení. V jednotlivých zemích lze pozorovat různé přístupy k výsledkům učení. Ty odrážejí odlišné národní prostředí, tradice a vlivy.

- *Vhodnost pro daný účel:*

Výsledky učení by měly být stanoveny tak, aby „byly vhodné pro daný účel“ – např. pro zaměření vzdělávacích procesů a odrážení pokroku žáků (také v kontextu mobility), pro koncipování hodnotících kritérií, pro usnadňování validace výsledků neformálního a informálního učení. To, co tvoří „vhodnost pro daný účel“, však není jednotný pojem. Například účel popisu výsledků učení (úplná kvalifikace/program vs. program nebo jednotky kvalifikace vs. hodnotící kritéria) bude ovlivňovat míru podrobnosti. Má-li být metoda relevantní pro validaci výsledků neformálního a informálního učení, musí být výsledky popsány způsobem, který uznává existenci různých učebních cest a kontextů.

- *Transparentnost a srozumitelnost:*

Výsledky učení by měly být popsány stručně a přesně, bez složitě strukturovaných vět. Pokud možno, by měla být používána jasná (jednoduchá a jednoznačná) terminologie. Použitý jazyk by měl být přístupný pro všechny zúčastněné. Hloubka a podrobnost poskytovaných informací závisí na specifickém účelu a na „jednotce“.

- *Zaměření na výkony žáků:*

Formulace výsledků učení se zaměřují na výkony žáků (jsou popisovány spíše z hlediska žáků než z hlediska učitelů, vyjadřují pozorovatelné činnosti a mohou implicitně ukazovat na relevantní vyučovací metody a metody hodnocení, aniž by je explicitně zmiňovaly) a musí být odlišovány od cílů učení. Výsledky učení odrážejí žádoucí zakončení učebního procesu (jednotky), nikoliv prostředky nebo proces jejich dosažení.

- *Zaměření na podstatné aspekty:*
Výsledky učení by se měly zaměřovat na významné a podstatné aspekty jednotky.

Způsobu vyjadřování výsledků učení je v souvislosti se zaváděním ECVET v ČR věnována mimořádná pozornost. Souvisí to zejména s tím, že většina aktérů chápe jednotky výsledků učení jako klíčový pojem související s ECVET.

Aktuálně jsou jednotky výsledků učení vymezovány na základě vytvořených metodik ve třech základních typech:

- Textové soubory vytvořené v rámci projektu POSPOLU jako produkt „národní mobility“.
- Textové soubory vytvářené na základě mezinárodních mobilit (soustředované DZS).
- Textové soubory vycházející ze standardů profesních kvalifikací v NSK

Společným rysem všech vytvářených typů jednotek výsledků učení je snaha odpovědných aktérů trvale zlepšovat popis výsledků učení i způsob jejich hodnocení. Doložitelná je i snaha zjednodušit jazyk a terminologii procesů hodnocení a ověřování tak, aby složitost terminologie nevytvářela překážky k zapojení zaměstnavatelů a dalších zúčastněných skupin.

Podrobnější informace ke každému z uvedených typů jsou ve třech následujících kapitolách.

b) Kvalita procesu hodnocení (včetně kritérií hodnocení a procesu ověřování)

Hodnocení a validace jsou základními předpoklady pro uznávání výsledků učení. Jejich kvalita má rozhodující vliv na zajištění důvěryhodnosti ve vzdělávacím prostředí.

Jako zásadní je zmiňována řada položek, mezi nimiž má významné postavení zajištění kvality (a důvěry), práce s dosažitelnými a hodnotitelnými výsledky učení, hodnotící kritéria odrážející jasné důkazy a výkonové charakteristiky, atd.

Pro pozornost, která je v ČR věnována procesu hodnocení platí podobné závěry jako v případě vyjadřování výsledků.

Na úrovni systému je patrná a doložitelná snaha posílit zajištění kvality procesu hodnocení. Tvůrci jednotek výsledků učení jsou systematicky vedeni k formulování jasných hodnotících kritérií. Ty jsou chápány jako důležitá součást procesu nastavování platných a spolehlivých výsledků učení.

Mnoho úsilí bylo vynaloženo při využívání jednotek výsledků učení jako způsobu podpory vnitrostátní či mezinárodní mobility. S vědomím, že právě v tomto kontextu je kvalita procesů ověřování obzvláště důležitá.

c) Zahrnutí zaměstnavatelů, význam zapojení zaměstnavatelů do vymezování výsledků učení

Zvýšení úrovně zapojení zaměstnavatelů při navrhování a formulování výsledky učení pro hodnocení a ověřování bylo jedním z klíčových bodů „evropské“ diskuse v předchozích letech. V souvislosti s odborným vzděláváním dosud není zastoupení zaměstnavatelů a jejich zapojení do navrhování kvalifikací v mnoha zemích na žádoucí úrovni. Na existujícím dialogu všech zainteresovaných stran však bude možné v nejbližší budoucnosti stavět.

V souvislosti se zapojením zaměstnavatelů podklady pro diskusi uvádějí jako zásadní zejména přímé zapojení zástupců zaměstnavatelů do formulace výsledků učení, zapojení zaměstnavatelů do hodnocení výsledků učení opírající se o společné porozumění hodnotícím kritériím a zapojení zaměstnavatelů do procesu aktualizace jednotek podle potřeb trhu práce.

Díky systémovým projektům, řešeným v předcházejícím programovacím období, je v ČR zapojení zaměstnavatelů do zmíněných procesů na velmi dobré úrovni. A to jak ve vztahu ke konkrétním řešeným problematikám, tak na institucionalizované úrovni. V té souvislosti je nutné zmínit především výrazné posílení účasti zástupců zaměstnavatelů v oborových skupinách, které pracují z pověření a s podporou MŠMT při NÚV. Navíc, v přímé souvislosti s projekty zaměřenými na vytvoření a implementaci Národní soustavy kvalifikací byly v ČR konstituovány sektorové rady jako reprezentativní orgány zástupců zaměstnavatelů pro popis kvalifikací, podporu kvality dalšího vzdělávání a péči o lidské zdroje.

Pro proces zavádění ECVET je mimořádně důležité, že jak oborové skupiny, tak sektorové rady se zapojily do procesu tvorby a využívání jednotek výsledků učení ve všech výše zmíněných rolích.

d) Role učících se, přístup zaměřený na učícího se, který je v centru zájmu

ECVET posouvá učící se a zájem na jejich úspěších do centrální pozice. Učící (se) musí být připraveni na převzetí aktivní role a odpovědnosti za vlastní proces učení. Přitom si ovšem často nejsou vědomi možnosti tohoto přístupu k učení. Lepší komunikace možností by tak mohla pomoci mobilizovat potenciál učících se a v souvislosti s tím i pomoci vytvořit impuls pro případné reformy.

Se změnou role učícího se mohou souviset, následující ukazatele či požadavky:

- Výsledky učení (se) a kritéria hodnocení by měly být pro učící se pochopitelné a měly by zvyšovat povědomí o možnostech pružných postupů učení se.
- Výsledky učení (se) na úrovni jednotek mohou vést ke zvýšení odpovědnosti za proces učení a podporovat učící se při sledování vlastního dosaženého pokroku.
- Výsledky učení a kritéria jejich hodnocení mohou posílit aktivní roli učících se v procesu hodnocení.

Patrně právě v této oblasti jsou ve vývoji přístupů v ČR dosud největší rezervy. Dílčí pozitivní změny ukazují následující příklady.

Na národní úrovni je diskutována možnost využívat přístup zdůrazňující, že jednou z výhod systému odborného vzdělávání postaveného na jednotkách učení je možnost zajistit flexibilnější a individualizované učení. V kombinaci s možností nechat si uznat předchozí učení k tomu, aby mohlo přispět k následným kvalifikacím.

Množí se situace, kdy dochází k individualizaci prostřednictvím výběru nevhodnějšího kontextu učení na pracovišti nebo prostřednictvím výběru z možností, které nabízí poskytovatel odborného vzdělávání.

Výzvy typu: jak organizovat časový harmonogram, jak uznávat učení z jiných kontextů, jak reagovat na studenty, kteří ukončí celky učení dříve a jak připravit učitele a mistry odborné výchovy na více individualizované učení jsou na národní úrovni součástí rámce zajištění kvality.

e) Dílčí nebo úplné kvalifikace (?)

Zatímco přidaná hodnota přístupu spojeného s výsledky učení je všeobecně akceptována, přidaná hodnota jednotek výsledků učení musí ještě být diskutována a jasněji a důrazněji komunikována.

Jednotky nemusí být tak důležité pro zaměstnavatele pokud fungují v systému, kde se tradičně klade důraz na úplné kvalifikace a přístup s jednotkami pak může být zdrojem problémů pro poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy i pro učitele a školitele.

Zaměření na jednotky, dílčí kvalifikace nebo úplné kvalifikace může sloužit různým účelům. Volba a přístup pak musí být vhodné pro daný účel a musí reagovat na potřeby zúčastněných stran. Je pak otázkou, kde přesně hledat přínos jednotek mimo jejich hodnotu při strukturování kvalifikace, a jak by to měly být jednotky komunikovány, např. v souvislosti s mobilitou?

V České republice se již několik roků daří měnit chápání potřeby úplných či dílčích (profesních) kvalifikací díky zapojení zaměstnavatelů do tvorby a implementace Národní soustavy kvalifikací (NSK).

Vedle existujícího "školského systému", který garantuje a zajišťuje počáteční vzdělávání a jehož výsledkem jsou úplné kvalifikace, se díky NSK otevírají nové cesty k získání kvalifikace, uznávané zaměstnavateli. Jsou to cesty vedoucí k profesním kvalifikacím (které byly původně nazývány dílčími kvalifikacemi, zhruba v tom smyslu, jak to chápe EU). Vzniká tak paralelní systém, jehož reálný potenciál a využitelnost, z hlediska držitelů státem garantovaného certifikátu o profesní kvalifikaci, je srovnatelný s počtem absolventů oborů odborného vzdělávání v rámci počátečního vzdělávání.

NSK je nástrojem, který umožňuje uznávání výsledků předchozího vzdělávání a učení - neformálního a informálního. Je východiskem pro formování obsahu nejen dalšího, ale i počátečního vzdělávání a pro zvyšování relevance vzdělávání vzhledem k potřebám trhu práce. V neposlední řadě pak NSK představuje nástroj, který pomáhá odstraňovat disproporce mezi poptávkou a nabídkou kvalifikované pracovní síly.

Formalizováním dalšího vzdělávání prostřednictvím objednávky definované zaměstnavateli se zvyšuje i transparentnost rekvalifikací. NSK zakládá možnost modularizace rekvalifikačních kurzů a snižuje náklady na vzdělávání uchazečů.

4 Aktivity NÚV podporované MŠMT v rámci činnosti Koordinačního centra pro ECVET

Národní ústav pro vzdělávání se intenzivně zabývá nejen počátečním a dalším vzděláváním, ale i vymezováním kvalifikací, uznáváním výsledků učení a zkouškami. Společný rozvoj všech souvisejících komponent je jednou z podmínek úspěšné realizace konceptu celoživotního učení.

Aktivity podporující celoživotní učení doplňuje dlouhodobá snaha NÚV napomáhat rozvoji mezinárodní mobility a uplatnění absolventů na evropském trhu práce, spojená s evropskými nástroji podpory mobility učících se a transparentnosti vzdělávacích a kvalifikačních systémů.

Hledání možností vstupu ECVET do vzdělávání

V oblasti **počátečního odborného vzdělávání** je uznávanou prioritou zvyšování kvality a relevance vůči potřebám trhu práce. V současném stavu je většina oborů vzdělání jednoznačně vymezena jako lineární vzdělávací program příslušným rámcovým vzdělávacím programem. Ten následně musí respektovat i všechny odvozené školní vzdělávací programy (ŠVP). Možnosti změn ŠVP neodpovídají v potřebném rozsahu dynamice změn technologií i trhu práce a celý systém odborného vzdělávání tak reaguje na potřeby zaměstnavatelů s určitým zpožděním.

Kvalitní a široce dostupné **další vzdělávání** výrazně přispívá k lepšímu postavení člověka na trhu práce, podporuje na jedné straně jeho osobnostní rozvoj a tedy sociální inkluzi a na druhé straně konkurenceschopnost ekonomiky. Je zřejmé, že vytvářet nové příležitosti pro vzdělávání je potřebné v jakémkoli období lidského života.

V oblasti uznávání výsledků předchozího učení se NÚV zaměřuje především na oblast rozpracovávání postupů a nástrojů uznávání, které umožňují růst efektivity a kvality procesu uznávání. Součástí práce v této oblasti je i informační podpora jednotlivců, autorizovaných osob, popř. autorizujících orgánů.

Společnou reakcí na požadavek flexibility vzdělávání i na rozvoj uznávání výsledků učení může být podpora uplatnění prvků ECVET. Zatímco v oblasti počátečního vzdělávání je reakce na uvedený požadavek zatím pouze ve sféře příprav a diskusí, v oblasti dalšího vzdělávání a uznávání výsledků učení je zřejmý vývoj zejména v hledání možnosti propojení ECVET a Národní soustavy kvalifikací (NSK).

Ve vztahu k potřebě promítat do vzdělávání požadavky trhu práce ukazují dosavadní domácí zkušenosti, že jednotka výsledků učení může být vhodným nástrojem, pomocí něhož zaměstnavatelé formulují své požadavky na (počáteční i další) vzdělávání.

Příkladem může být odraz potřeby zajistit žádoucí specializaci či aktualizaci odborného výcviku nebo odborné praxe ve školním vzdělávacím programu.

Velmi dobře se jednotky mohou uplatnit i v opačném směru – jako formalizace nabídky či možnosti zaměstnavatele pro zajištění praxe žáků škol v reálném pracovním prostředí.

Příkladové situace je možné zobecnit:

(1)

Jednotka výsledků učení může mít charakter objednávky, kterou formuluje subjekt z oblasti mimo vzdělávání. Vzdělavatel popsanou objednávku promítne do vzdělávacího programu. V něm je nejčastějším obrazem jednotky vzdělávací modul nově zařazený do stávajícího vzdělávacího programu.

(2)

Jednotka výsledků učení může mít charakter nabídky, kterou formuluje subjekt z oblasti mimo vzdělávání. Vzdělavatel na tuto nabídku reaguje a ve vzdělávacím programu identifikuje (nabídce)

odpovídají část, případně na základě jednotky vytvoří nový vzdělávací modul a rozšíří stávající vzdělávací program.

Možnosti propojování NSK a ECVET.

NSK je veřejně dostupný registr profesních kvalifikací a jejich kvalifikačních a hodnoticích standardů. Součástí NSK je sada úrovní (rámec) pro tyto kvalifikace, která obsahuje osm úrovní srovnatelných s úrovněmi Evropského rámce kvalifikací.

Metodika propojování NSK a ECVET je na základě schválené strategie zavádění ECVET připravována a ověřována od roku 2013. Profesní kvalifikace v národním registru NSK jsou založeny na znalostech, dovednostech a kompetencích a popsány pomocí kompetencí a odborných způsobilostí v kvalifikačních a hodnoticích standardech.

Mimořádně významná je existence *Centrální databáze kompetencí*, společné pro Národní soustavu kvalifikací a povolání. Výsledky učení v registru sice nejsou definovány pomocí jednotek výsledků učení, avšak jednotlivé kompetence a odborné způsobilosti, popsané ve standardech mohou být chápány jako určitá seskupení těchto jednotlivých kompetencí. V databázi je uloženo a popsáno více než 18 000 jednotlivých kompetencí, které hrají svou nezastupitelnou úlohu při propojování světa práce a vzdělávání.

Za rozhodnutím vytvářet metodiku propojování NSK a ECVET je zejména snaha využít potenciál Centrální databáze kompetencí. V kombinaci s tím, že pro budoucí soustavnější využívání NSK jako zdroje potenciálních jednotek výsledků učení umožňujících postupné získávání profesních kvalifikací uplatnitelných na trhu práce je nutné „udržet“ zájem zástupců zastřešujících organizací zaměstnavatelů a jejich prostřednictvím i sektorových rad o aktuálnost a další rozvoj NSK a umožnit jim využívání vyzkoušené metodiky.

Základní předpoklady, na nichž stojí vývoj metodiky, jsou tři:

- 1. Jednotka výsledků učení (jednotka) je složka kvalifikace. Je tvořena uceleným souborem znalostí, dovedností a kompetencí, které lze hodnotit a validovat. Kvalifikace sestává z více jednotek - je tvořena souborem jednotek.**
- 2. Profesní kvalifikace v NSK je možné popsat jako kombinace jednotek výsledků učení.**
- 3. Jednotky výsledků učení by se většinou mohly krýt s jednotlivými odbornými způsobilostmi v kvalifikačních standardech profesních kvalifikací, případně s jejich částmi, či naopak s jejich shluky.**

Zajišťování kvality ve vztahu ke kvalifikačnímu systému

V průběhu zavádění NSK byly vytvořeny nástroje k zajištění kvality procesů tvorby a procesů ověřování a uznávání profesních kvalifikací. Tyto nástroje byly popsány a průběžně předávány prostřednictvím metodik, školení či elektronické podpory cílovým skupinám (zejména tvůrcům standardů v NÚV, zástupcům sektorových rad a pracovních skupin, dále pak autorizovaným osobám a autorizujícím orgánům). S cílem zvýšit kvalitu standardů a zkoušek. O naplnění cíle svědčí vzrůstající poptávka po zkouškách ze strany veřejnosti i zaměstnavatelů, což dokazuje „snímek“ ze závěru prvního pololetí roku 2016:

- 145 500 úspěšně složených zkoušek – držitelů osvědčení,
- 1 200 autorizovaných osob,
- cca 1 500 firem využívajících NSK v personální praxi.

Pro popis způsobu zajištění kvality v aktivitách řízených NÚV souvisejících se zaváděním ECVET je vhodné připomenout nad uvedený konkrétní rámec vybrané položky z obecných doporučení, týkajících se kvality v souvislosti s kvalifikačními systémy:

- Zajišťování kvality by mělo být nedílnou součástí vnitřního řízení institucí v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.
- Zajišťování kvality by mělo zahrnovat pravidelné hodnocení institucí, jejich programů nebo jejich systémů zajišťování kvality externími monitorovacími subjekty nebo agenturami.
- Při zajišťování kvality by se měly sledovat souvislosti, vstupy, proces a výstup, přičemž důraz by měl být kladen na výstupy a výsledky učení.

Podíl na šíření informací a dosažených výsledků v domácím prostředí i v zahraničí.

Aktivity NÚV směřují k tomu, aby bylo při zavádění ECVET v ČR dosaženo naplnění těchto cílů:

- Zajistit přidanou hodnotu očekávanou ve spojení se zaváděním ECVET v Evropě i pro český systém (odborného) vzdělávání a kvalifikací, bez toho, že by to bylo spojeno se zásadní změnou stávajícího systému a s eventuálními nežádoucími efekty.
- Podpořit přitažlivost odborného vzdělávání a mobilitu učících se v ČR. Podpořit kvalitu a transparentnost kvalifikačního systému.
- Umožnit českým občanům využívání výhod spojených se zaváděním ECVET v Evropě.
- Zajistit, aby žáci českých středních škol nebyli - díky masivní podpoře zavádění ECVET ze strany Evropské komise i jednotlivých evropských států - znevýhodněni v mezinárodním prostředí tím, že nebudou mít dostatek informací nebo tím, že nebude v českém prostředí zajištěno fungování odpovídajících mechanismů.

V přímé souvislosti s vytvářením podmínek pro implementaci ECVET a se zajišťováním kvality procesů i jejich výsledků byla zpracována řada informačních a metodických materiálů. Příkladem textů připravených EK, které byly zpřístupněny širší veřejnosti zpracováním českého překladu, jsou materiály vystavené na internetových stránkách www.ECVET.cz.

5 Aktivity DZS - podporované EK a MŠMT v rámci implementace programu Erasmus+ s akcentem na projekty Klíčové akce 1 (mobility v odborném vzdělávání a přípravě) a na činnost národního týmu expertů ECVET

Projekt „National Teams of ECVET Experts 2012 – 2013“

Od roku 2012 do konce 1. čtvrtletí 2014 realizoval Dům zahraniční spolupráce (DZS) projekt Výkonné agentury pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast s názvem „Národní tým expertů ECVET 2012-2013“. Tento projekt si kladl za cíl šíření a podporu Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) a zavádění tohoto nástroje v České republice prostřednictvím aktivit národního týmu expertů. Národní tým expertů ECVET se zaměřil především na zvyšování informovanosti o podstatě a přínosech ECVET mezi hlavní cílové skupiny: poskytovatele odborného vzdělávání, realizátory mezinárodních projektů mobility v rámci evropského vzdělávacího Programu celoživotního učení, zaměstnavatele a osoby s rozhodovací pravomocí v odborném vzdělávání na národní a regionální úrovni. Za účelem šíření informací o ECVET byly vypracovány informační a propagační materiály vysvětlující hlavní zásady nástroje ECVET, vytvořeny a publikovány analýzy a články a informace byly aktualizovány na webových stránkách www.naep.cz/ecvet. Zároveň byla organizována řada seminářů ve všech krajích České republiky. Počet konkrétních projektů, v nichž byly uplatněny principy ECVET, byl v tu dobu zanedbatelný. Jednalo se o ojedinělé mezinárodní projekty s účastí českých odborných škol a vzdělávacích institucí.

Začlenění ECVET do programu Erasmus+ od roku 2014

Aktivity zaměřené na implementaci principů ECVET jsou od roku 2014 začleněny do nového evropského vzdělávacího programu Erasmus+ a jsou součástí pracovního programu Domu zahraniční spolupráce. ECVET slouží k rozvoji mezinárodní mobility, podporuje spolupráci škol a podniků u nás i v zahraničí a je chápán především jako nástroj, který má v mezinárodních projektech zajistit kvalitu stáží a zjednodušit způsob ověřování a uznávání výsledků učení získaných na stáži. Tím se usnadní možnost získání kvalifikace v rámci realizované mobility v Klíčové akci 1 (KA1) – Projekty mobility osob v odborném vzdělávání a přípravě. Předkladatelé těchto projektů se tak od roku 2014 stali stěžejní cílovou skupinou zaměřenou na zavádění nástroje ECVET, protože v jejich projektech se uskutečňuje rozhodující podíl mezinárodní mobility žáků a studentů, popř. učitelů všech druhů odborných škol.

V rámci svých aktivit zaměřených na propagaci Národní tým expertů ECVET při DZS proškolil během seminářů a dalších akcí cílové skupiny k využívání nástroje ECVET a to zejména v předkládaných projektech mobility. Organizovány byly semináře, workshopy a kulaté stoly související s podporou nástroje ECVET. Vydány byly informační letáky a brožury. Mezi nejčastěji využívané brožury patří „Otázky a odpovědi o ECVET“.

V oblasti monitorování a diseminace připravil Národní tým expertů ECVET např. brožuru konkrétních praktických příkladů zavádění ECVET v České republice, každoročně vypracoval zprávu o aktuální implementaci ECVET v České republice a věnoval se konkrétním tématům, jako např. hodnocení a uznávání jednotek výsledků učení (Jvu). Nadále pokračovala spolupráce s Koordinačním centrem pro ECVET a se zástupci dalších evropských nástrojů na podporu mobility (např. Europass, Evropský rámec pro zajištění kvality - EQAVET, Evropský rámec kvalifikací - EQF apod.). Diseminace výsledků probíhala zejména prostřednictvím publikací článků, organizací seminářů a konferencí a prostřednictvím webové stránky. V roce 2014 byl natočen krátký informační film o ECVET s názvem „Do Evropy na zkušenou“. V roce 2015 na něj navázal další film s názvem „Se systémem ECVET za

kvalitnějšími stážemi“, který mj. ukazuje, jak se žáci pomocí nástroje ECVET efektivně učí na praktických zahraničních stážích.

Dále byl vypracován návrh praktického průvodce „Jak vytvořit jednotku výsledků učení“, který obsahuje mj. i šablonu pro tvorbu jednotek výsledků učení. Tento metodický průvodce ukazuje i možná úskalí při tvorbě jednotek výsledků učení nebo příklady tzv. aktivních sloves včetně konkrétních ukázek vhodných a nevhodných formulací.

Analytická a podpůrná činnost

Národní tým expertů ECVET při DZS se zaměřil na praktické kroky směrem k využívání principů ECVET a provedl sérii šetření a analýz, jejichž cílem bylo zjistit potřeby stěžejní cílové skupiny a zpětnou vazbu o pochopení principů ECVET a jejich využití v rámci předkládaných a realizovaných projektů. Tyto činnosti nastínily i další směřování práce Národního týmu expertů.

Dotazníkové šetření

Na podzim 2014 provedl Národní tým expertů ECVET dotazníkové šetření mezi předkladateli projektů v rámci Výzvy 2014. Primárním cílem bylo zjistit informace ohledně používání ECVET mezi předkladateli (odborné školy, podniky). Pozitivní bylo např. zjištění, že někteří respondenti se s ECVET seznámili v jiných projektech a dokázali jej přenést do kontextu projektů mobility v rámci Erasmus+, což svědčí o pochopení principů ECVET. Na druhou stranu negativním zjištěním byl fakt, že více než čtvrtina respondentů zapojila principy ECVET do svých projektů jen proto, aby zvýšili šance projektu na schválení. Výsledky šetření nastínily další směr práce a experti se při školeních a konzultacích více zaměřovali na zdůraznění přínosů ECVET pro zkvalitnění stáží. Další oblastí, na kterou se zaměřili, byla práce s jednotkami výsledků učení, neboť pouhá čtvrtina respondentů měla vypracované JVU při předkládání projektů.

Analýza projektových žádostí z Výzvy 2014

V listopadu 2014, tj. v období, kdy začala realizace prvních projektů využívajících ECVET, byla provedena analýza projektových žádostí v KA1 programu Erasmus+ odborné vzdělávání a příprava. Účelem analýzy bylo získání zpětné vazby od úspěšných předkladatelů KA1 o míře jejich pochopení ECVET a hlavních problémech s jeho zaváděním v oblasti mezinárodní mobility. Hlavním cílem bylo zjistit, jaké procento předkladatelů využívá principů ECVET a v jaké kvalitě. Dalším cílem bylo dozvědět se, které nejzávažnější problémy museli předkladatelé v souvislosti s ECVET řešit, aby bylo možné tyto záležitosti akcentovat na školeních pro příští výzvu.

Z analýzy schválených projektových žádostí z Výzvy 2014 vyplynulo, že 43 % příjemců grantů schválených projektů v rámci programu Erasmus+ se rozhodlo uplatňovat ve svých projektech principy ECVET.

Analýza projektových žádostí z Výzvy 2015

V létě 2015 provedl Národní tým expertů ECVET analýzu projektových žádostí z Výzvy 2015. Tato analýza umožnila nejen zjistit nové informace kvantitativní i kvalitativní povahy o různých aspektech ECVET v žádostech druhého roku trvání programu Erasmus+, ale také porovnat zjištěné údaje s analogickými údaji týkajícími se projektů z Výzvy 2014.

Výsledky analýzy ukázaly, že se zvýšil počet žádostí s využitím principů ECVET. V roce 2015 dosáhl počet schválených žádostí se zásadami ECVET 91 (v roce 2014 to bylo 63 přihlášek), což je 75 % ze všech schválených projektů v KA1. V roce 2014 to bylo jen 43 %. V porovnání s rokem 2014 tedy byl zaznamenán významný nárůst implementace ECVET v projektech KA1.

V roce 2015 došlo k výraznému rozšíření oborové struktury projektů uplatňujících zásady ECVET. Zvýšil se počet oborů odborného vzdělávání v projektech a zároveň se výrazněji diferencovaly počty projektů v jednotlivých skupinách oborů.

Hlavní zjištěné pozitivní rysy:

s ECVET již pracují téměř tři čtvrtiny úspěšných žadatelů KA1

uplatnění zásad ECVET v projektu výrazně zvyšuje pravděpodobnost schválení projektu

časté používání souboru dokladů Europass

všechny instituce sledovaného vzorku již mají zkušenosti ze zahraniční spolupráce, nejčastěji s Programem celoživotního učení (Leonardo da Vinci) a Erasmus+ na vypracování jednotek výsledků učení se pozitivně projevuje znalost Národní soustavy kvalifikací (NSK)

žadatelé již běžně využívají znalosti Evropského rámce kvalifikací (EQF)

bohatá oborová i regionální struktura projektů

Hlavní zjištěné negativní rysy:

asi čtvrtina předkladatelů neusilovala o implementaci ECVET

nedostatky v přihláškách: nevhodně stanovené cíle projektu, málo propracované JVU

podcenění náročnosti vypracování JVU

většinou nízká kvalita vypracovaných JVU

méně časté hodnocení stážistů podle zásad ECVET

Analýza jednotek výsledků učení

Ve stejném roce provedl národní tým expertů ECVET analýza jednotek výsledků učení jako stěžejních dokumentů při využívání ECVET, a to jednotek, které byly vypracovány v rámci programu Erasmus+, Projektů mobility osob (KA1) v odborném vzdělávání a přípravě z Výzvy 2014. Analýza jednotek vedla ke zjištění pozitivních i negativních kvalitativních rysů a přispěla k hlubšímu poznání kvality jednotek dosažené v prvním roce programu Erasmus+.

Analýza pomohla identifikovat pozitivní a negativní rysy jednotek výsledků učení, vypracovaných v rámci projektů mobility programu Erasmus+ z Výzvy 2014.

Hlavní zjištěné pozitivní rysy:

- jednotky v dostatečné míře pocházely z různých oborů odborného vzdělávání
- specifikace stupně EQF byla ve výrazné většině případů jednoznačná
- rozsah většiny analyzovaných jednotek byl přiměřený
- formulace způsobů ověření očekávaných výsledků učení byla u vysokého počtu jednotek vhodná

Hlavní zjištěné negativní rysy:

- ne všechny jednotky obsahovaly veškeré požadované údaje
- specifikace vztahu jednotek k některé profesní kvalifikaci z NSK ve většině případů chyběla
- jen v asi polovině jednotek byl vymezen dostatečný počet očekávaných výsledků učení
- jen v menšině jednotek byly očekávané výsledky učení klasifikovány do kategorií znalostí, dovedností a kompetencí

Návazně na tuto analýzu začal národní tým expertů ECVET shromažďovat vypracované JVU, aby je mohl postupně vyhodnocovat a vést pak další předkladatele a příjemce projektů mobility k vypracování kvalitních JVU. I další výsledky analýz doposud asi 200 jednotek ukázaly, že jejich kvalita je diferencovaná. K opakovaně pozitivním zjištěním například patří, že většina jednotek má požadovanou obsahovou strukturu, že se vztahují k téměř všem skupinám oborů odborného vzdělávání nebo že identifikují příslušný stupeň EQF. Opakovaným problémem při jejich tvorbě je naopak vhodná formulace očekávaných výsledků učení.

Závěr a doporučení

Implementace ECVET v plné kvalitě je dlouhodobou záležitostí. Doposud vyvíjené aktivity a činnosti Národního týmu expertů ECVET za poslední 4 roky nicméně přinesly cenné výsledky projevující se zejména v míře uplatňování principů ECVET v projektech mobility v programu Erasmus+. V první výzvě v roce 2014 se pro využití ECVET ve svých projektech rozhodlo 43 % příjemců grantů, ve výzvě 2015 se tento podíl zvýšil na 75 % a v roce 2016 dosáhl již téměř 94 %.

Růst podílu projektů mobility s ECVET je příznivý. Svědčí o tom, že organizace podílející se na implementaci ECVET v České republice usilují o zvyšování kvality mezinárodní mobility. Projevuje se

to například v aktivitách zaměřených na postupné zlepšování stěžejního dokumentu – jednotky výsledků učení. Dosavadní poznatky jsou příslibem, že i v dalších obdobích se bude kvalita jednotek a jejich podíl na zlepšování mezinárodní mobility zvyšovat.

Dalším krokem na cestě k hledání optimální podoby jednotek výsledků učení bude lepší promyšlení vhodných metod hodnocení žáka, které podle principů ECVET provádí zaměstnanec přijímající organizace, jemuž je delegována důvěra vysílající školy. Ještě složitějším problémem je uznávání těchto znalostí a dovedností po návratu ze zahraniční stáže. Jedním z hlavních cílů do budoucna je také bližší propojování jednotek s naší Národní soustavou kvalifikací.

6 Aktivity řešitelů významných projektů

Od prosince 2012 do konce října 2015 byl v České republice implementován národní systémový projekt Pospolu (Podpora spolupráce škol a firem se zaměřením na odborné vzdělávání v praxi), který byl spolufinancován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR. Projekt připravilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR ve spolupráci se zaměstnavatelskými svazy a realizovalo ho ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání.

Smyslem projektu bylo podpořit spolupráci středních odborných škol a zaměstnavatelů, která by měla vést k lepší připravenosti absolventů škol, k prohloubení přípravy žáků v reálném pracovním prostředí (a to jak navýšením objemu praktické přípravy, tak především jejím zkvalitněním) a napomohla jejich snadnějšímu přechodu do praxe. Hlavním cílem projektu bylo dospět k návrhům systémových a legislativních úprav, které spolupráci škol a firem usnadní a zefektivní a umožní její prohloubení.

Projekt Pospolu se inspiroval principy ECVET a ověřoval možnosti jejich zavádění do praxe také v národním prostředí. Opíral se přitom o dokument Návrh implementace ECVET, který byl schválen MŠMT v roce 2012. V souladu s tímto doporučením je systém ECVET chápán jako nástroj, který pozitivně přispívá nejen ke zvýšení kvality mezinárodních stáží, ale i jako praktický nástroj, jehož potenciálem je zatraktivnit počáteční odborné vzdělávání (zejména technického zaměření) a zvýšit jeho kvalitu a transparentnost.

Do tvorby jednotek výsledků učení a implementace prvků ECVET se v rámci ověřování spolupráce škol a firem zapojilo v projektu Pospolu 15 partnerství. Školám bylo poskytováno poradenství při tvorbě jednotek výsledků učení a následně také zpětná vazba na odevzdané jednotky. Jednotky výsledků učení pro odborné praxe vznikaly také v prodloužení projektu, a jak to ve školách, které již do projektu zapojeny byly, tak i ve školách nových. V jednotlivých partnerstvích projektu vzniklo celkem 82 jednotek výsledků učení pro obory dosaženého vzdělání kategorie H, M a L0. Z toho 65 bylo publikováno na Modulu Pospolu na portále RVP.cz; přičemž z toho 31 jednotek je určeno pro odbornou praxi, 23 pro odborný výcvik a 11 pro stáže učitelů.

V projektu se ověřovala tvorba jednotek výsledků učení, hodnotícího záznamu (protokolu), Smlouvy o učení a osobního záznamu (Europass- Doklad o národní mobilitě). Za Memorandum o porozumění byla považována Smlouva o obsahu a rozsahu praktického vyučování a podmínkách pro jeho konání.

Ukázalo se, že je vhodnější tvořit jednotky výsledků učení pro odborné praxe, které nemají konkrétně vymezen vzdělávací obsah v RVP ani ŠVP. Odborné praxe nejsou tak rozsáhlé jako odborný výcvik. Jedná o kratší časový úsek, který délkou odpovídá nejčastější délce zahraniční mobility žáků. ECVET umožní si praxi dobře a smysluplně rozplánovat a uspořádat do jednotky, ale také dobře kontrolovat to, co se žák na pracovišti naučil a eliminovat tak odborné praxe, s jejichž obsahem nebyla spokojena škola, ani samotný žák.

V českém prostředí jsou principy ECVET zatím využívány především při realizaci mezinárodních projektů. Na národní úrovni není ECVET plošně využíván ani systémově zaveden. Je však nasnadě, že systém vychází vstříc potřebám škol i podniků. V řadě regionů nefungují vazby mezi školami a podniky a žáci svou praktickou přípravu absolvují z řady důvodů ve školních dílnách. Řada škol řeší odbornou praxi svých žáků tak, že jim v plném rozsahu uzná pobyt v zahraničí, ve kterém je obecně spatřována vyšší přidaná hodnota. Zahraniční projekt však školy realizují především na základě schváleného projektu, a pokud projekt nezískají, zdroje hledají obtížně.

Školy mohou aktualizovat a zkvalitnit svůj školní vzdělávací program tím, že odbornou praxi či odborný výcvik popíší a realizují prostřednictvím prakticky orientovaných jednotek výsledků učení,

kteří žáci absolvují v jiném prostředí, což může ve finále přispět i ke zvýšení kreditu a atraktivity dané školy. Podniky si pomocí spolupráce mohou na základě jednotek výsledků učení vychovat kvalitní budoucí zaměstnance, kteří mají potřebné praktické dovednosti a přicházejí do podniku již s dovednostmi, které firma očekává.

Stále ještě existuje nedostatečná informovanost a podpora ze strany relevantních orgánů na národní i krajské úrovni. Je tedy potřeba dál propagovat ECVET a zpřístupnit dalším zájemcům již vytvořené jednotky výsledků učení, které by mohly školy a podniky využívat přímo nebo jako zdroj inspirace pro tvorbu vlastních jednotek. Na šíření informací o ECVET by se mělo vedle MŠMT podílet i MPSV, Hospodářská komora ČR, zaměstnavatelské svazy a jejich zástupci v regionech.

Na přelomu února a března 2015, tj. v období, kdy si partnerství škol a podniků již vyzkoušela vytvoření jednotky či jednotek výsledků učení a řada z nich je také vyzkoušela v praxi, bylo provedeno dotazníkové šetření mezi všemi tvůrci jednotek výsledků učení. Po realizaci vlastní pilotáže a na základě zkušeností s využíváním ECVET vzrostlo oproti šetření provedenému před započítáním pilotáže výraznou měrou procento respondentů, kteří se domnívají, že systém ECVET a jeho principy mohou zlepšit vzájemnou spolupráci SOŠ a podniků i na národní úrovni (z 50 % v prvním dotazníkovém šetření na 88 % v druhém dotazníkovém šetření).

To, co respondenti na systému ECVET z hlediska jeho využití v národním prostředí ocenili především, bylo: jasně definovaný obsah prostřednictvím výsledků učení (spolu s vytvořením standardu a jednotných hodnotících kritérií); lepší propojení se světem práce; možnost pružně reagovat na novinky a trendy a jejich přenos do vzdělávací oblasti; zajištění kontroly kvality.

V šetření 64 % respondentů uvedlo, že se jim podařilo dát řád odborné praxi a zlepšit její obsah i kvalitu. 20 % respondentů vytvořilo jednotku výsledků učení, kterou budou využívat i pro rekvalifikace (20 % respondentů). Stejně procento respondentů si díky pilotáži vybudovali cyklus pro zajištění kvality (20 % respondentů). Pouze 8 % škol má v plánu nabízet svou unikátní jednotku výsledků jiným školám (8% respondentů).

Pilotující školy na základě svých zkušeností definovaly hlavní problémy spojené s využitím systému ECVET v národních podmínkách:

- zvýšená administrativní zátěž (56% respondentů)
- nechuť sdílet jednotky (vlastní know-how) s jinými školami a podniky (40% respondentů)
- chybějící znalost práce s výsledky učení a jejich definováním (40% respondentů)
- neochota měnit zaběhnutý řád (32%)

Velké procento dotázaných (88%) zdůraznilo pozitivní přínos jednotného dokladu o absolvovaném odborném výcviku/odborné praxi (osobní záznam konkrétních znalostí, dovedností a kompetencí, který může žákům pomoci při hledání zaměstnání). 72% respondentů preferuje jednotný záznam (např. Europass) a 28% respondentů certifikát vystavený firmou. Pouze 12% respondentů připadají jako dostačující doklady ročníková vysvědčení a maturitní vysvědčení či výuční list. Přesto bylo v průběhu testování projektem Pospolu ve spolupráci s Národním centrem Europass vydáno v letech 2014 a 2015 celkem pouze 22 Europass - Dokladů o národní mobilitě. Ukázalo se tedy, že v domácím prostředí tento dokument, který je vydáván jako osobní záznam po absolvované mobilitě v zahraničí, ve skutečnosti až tak velký zájem není, i když v šetření ho respondenti označili jako jednu z vhodných možností.

Pozitivní však je, že celkem 80 % respondentů vyjádřilo svou ochotu využívat ECVET i po skončení projektu POSPOLU.

Přínos ECVET spatřují odborné školy především v tom, že se jim podařilo zkvalitnit odbornou praxi po stránce obsahové (co konkrétně bude žák na pracovišti vykonávat a na základě jakých kritérií bude hodnocen), dále pak v tom, že se podařilo dát odborné praxi určitý řád a efektivněji si obsah odborné praxe ve spolupráci se sociálním partnerem naplánovat.

Jednotky výsledků učení jsou flexibilní v tom smyslu, že mohou pomoci reagovat na rychlé změny moderních technologií a vývoj v některých oborech. Jednotky lze upravovat a měnit v souladu s trendy a potřebami trhu práce a obohacovat si tak školní vzdělávací program. Právě provázání popisů JUV (vycházejících ze standardů NSK) s částí povinného obsahu RVP může zajistit automatickou přenositelnost a zároveň podpořit rozšíření praxí v reálném pracovním prostředí jako nedílné součásti studia. Jakousi integrační úlohu by mohl plnit NÚV, který spravuje NSK, je obsahovým garantem RVP a současně i národní autoritou pro ECVET.

Možná rizika spojená s implementací ECVET na národní úrovni

ECVET nemá zvyšovat administrativní zátěž škol, což platí především v případě, kdy je využíván v rámci zahraničních mobilit pro omezený počet žáků. V případě aplikace na národní úrovni je však pravděpodobné, že by administrativa související s přípravou dohod o učení a vystavováním osobních záznamů pro všechny žáky byla pro školy o něco vyšší a mohla představovat určité riziko či bariéru pro využívání v národním měřítku. Dalším rizikem může být určitá nechuť škol veřejně sdílet vytvořené jednotky výsledků učení s jinými školami, neboť zde zejména ve stejných oborech panuje velmi silné konkurenční prostředí. Jako možné riziko se jeví určitá nejednotnost jednotek výsledků učení, které doposud vznikly. Jde jednak o samotný přístup jejich tvůrců, spojený především s vnímáním významu, smyslu i využitelnosti jednotky související s přístupem a nadšením konkrétní školy; a jednak o popis výsledků učení ve smyslu velikosti a rozsahu dané jednotky výsledků učení.

Doporučení pro využití principů ECVET na národní úrovni

V případě vyššího zájmu o využívání ECVET na národní úrovni by bylo potřeba vytvořit jednotnou metodiku tvorby jednotek a jasně definovat smysl a účel jejich vytváření. Tedy zda budou jednotky tvořeny jako doplněk ke stávajícímu ŠVP, který tak doplní nebo obohatí, či jako průřezové jednotky, využitelné pro různé obory vzdělání na jedné škole nebo jako výlučné- „exkluzivní „ jednotky, které vycházejí z výrazných specifik dané školy, atd. Je potřeba jasně definovat také ukotvení jednotek výsledků učení a jejich vztah k pedagogickým dokumentům školy i národnímu kurikulu, stejně tak jako jejich formy.

Současně je nutné vymezit pojem národní mobilita a její využití v počátečním odborném vzdělávání, včetně doporučení k jejímu financování. Důležité je také zvýšit povědomí o významu validace a uznání ověřených výsledků učení vzhledem ke stávajícím pedagogickým dokumentům školy a směrem k obsahu RVP. V neposlední řadě jde o přijetí principu hodnocení instruktorem firmy (který ovšem nemá podle platné legislativy statut pedagogického pracovníka a hodnotit žáka v takovém rozsahu, jako učitel, mu nepřisluší), který by měly školy akceptovat a vyhnout se tak dvojímu hodnocení žáka.

7 Výsledek diskuse možností dalšího postupu implementace ECVET v ČR.

15. června 2016 se v Domě zahraniční spolupráce v Praze uskutečnil odborný seminář, jehož hlavním cílem bylo navrhnout a diskutovat možnosti dalšího postupu implementace ECVET v ČR v návaznosti na aktuální dosažený stav.

Součástí programu semináře byl Kulatý stůl odborníků, který měl k diskusi stanoveny šest základních témat.

ECVET a mezinárodní mobility

Obsah diskuse:

Vysílající a přijímající organizace většinou společně vypracovávají jednotky výsledků učení, které stanovují výsledky učení, jež si má účastník mobility osvojit. Dosud bylo v rámci projektů mezinárodní mobility vypracováno několik stovek jednotek výsledků učení pro většinu oborů odborného vzdělávání. Zájem o podporu těchto projektů z programu Erasmus+ je vyšší, než lze kvůli přiděleným finančním prostředkům uspokojit. V roce 2017 lze očekávat zvýšení těchto prostředků. DZS připravuje brožuru s ukázkami kvalitních jednotek s příslušnými komentáři k vydání v roce 2016. Příklady jednotek výsledků učení jsou zveřejňovány na webových stránkách programu Erasmus+.

Závěry:

- I do dalších období je třeba udržet rozsah podpory ze strany DZS i práci Národního týmu expertů ECVET.
- Popularizace ECVET, jednotky výsledků učení a podpora jejich využívání by měla být žádoucí aktivitou zřizovatelů odborných škol.
- I nadále je třeba potenciálním i skutečným autorům jednotek věnovat pozornost prostřednictvím seminářů a konzultací.
- Implementace prvků ECVET by neměla být nařizována centrálně, nýbrž by měla probíhat prostřednictvím příkladů dobré praxe, které by školy a další subjekty následovaly.

ECVET a „národní“ mobility

Obsah diskuse:

Jednotky výsledků učení mohou dobře sloužit nejen jako doplněk ke stávajícím školním vzdělávacím programům, ale mohou se stát jejich součástí a fungovat jako nástroj jejich úprav nebo revizí (otázka modularizace učiva). Význam validace a uznávání jednotek výsledků učení zaměstnavateli je nutné vysvětlovat např. prostřednictvím klubů personalistů. Otázka „kreditních bodů“ není aktuální, spíše se s ní počítá do budoucna. Finanční zdroje pro „národní“ mobility jsou omezené, avšak jedna z cest k jejich finanční podpoře může vést přes OP VVV – připravují se šablony pro mobility učitelů a v roce 2017 by mělo dojít i na šablony žákovské.

Závěry:

- Vymežit pojem národní mobilita a její využití v počátečním odborném vzdělávání včetně doporučení k jejímu financování.
- Vytvořit jednotnou metodiku tvorby jednotek a jasně vysvětlit účel jejich vytváření.
- Stanovit, zda budou jednotky tvořeny jako doplněk ke stávajícímu ŠVP, nebo jako průřezové jednotky využitelné pro různé obory.
- Zvyšovat povědomí o významu validace a uznávání osvojených výsledků učení ve vztahu ke stávajícím pedagogickým dokumentům.

„Dílčí“ a úplné kvalifikace na trhu práce

Obsah diskuse:

Na evropské úrovni se za velmi důležité považuje využívání jednotek výsledků učení a zejména možnost „rozložit“ kvalifikace na jednotky, které by bylo možné kumulovat a využívat při modularizaci vzdělávacích programů. Jednotky jsou vytvářeny v souvislosti s národními i mezinárodními mobilitami i ve vazbě na hledání možnosti propojování ECVET a Národní soustavy kvalifikací. Jednotka je složka kvalifikace tvořená uceleným souborem znalostí, dovedností a kompetencí. Profesní kvalifikace v NSK je možné popsat jako kombinace jednotek výsledků učení.

Závěry:

- Je žádoucí pokračovat v propojování ECVET a NSK.
- Je třeba obrátit pozornost i na kvalifikace mimo rámec NSK.
- Užitečné by bylo zaměřit se na propojování ECVET, počátečního a dalšího odborného vzdělávání (tedy nejen v souvislosti s NSK) a dokončit vytvoření národního rámce kvalifikací, který by obsahoval všechny kvalifikace.
- Ve vytvářených jednotkách výsledků učení není nezbytné popisovat výsledky učení jako znalosti, dovednosti a kompetence, nýbrž je lze popisovat i pomocí odborných působností.

Zahrnutí zaměstnavatelů a jejich vliv

Obsah diskuse:

Větší zapojení zaměstnavatelů do tvorby a využívání jednotek výsledků učení se zdůrazňuje i na evropské úrovni. Stávající zapojení zaměstnavatelů do implementace ECVET je sice díky systémovým projektům realizovaným v předcházejícím programovacím období na velmi dobré úrovni, avšak přesto by se zapojení zaměstnavatelů měla věnovat další pozornost. Zaměstnavatelé v zahraničí se do příslušných procesů zapojují, protože chtějí ovlivňovat kvalifikace svých budoucích zaměstnanců. Pomocí pro zavádění ECVET v ČR by bylo uznávání částí profesních kvalifikací v NSK, což je však spojeno s nutností úpravy zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Závěry:

- Dále usilovat o větší zapojení zaměstnavatelů do tvorby a využívání jednotek výsledků učení a celého systému ECVET.
- Se zásadami ECVET seznámit zástupce Úřadů práce ČR, kteří organizují značné počty rekvalifikací pro uchazeče o zaměstnání.

- Do tvorby a využívání jednotek výsledků učení ve větší míře zapojit jak oborové skupiny, tak i sektorové rady.
- Hledat možnosti zapojit do činnosti sektorových rad malé zaměstnavatele.

Transparentnost a zajišťování kvality

Obsah diskuse:

V implementaci ECVET v ČR z hlediska kvantitativního se dosáhlo velmi dobrých výsledků. Nadále by bylo užitečné zaměřit se především na zvyšování kvality aplikace zásad ECVET, a to zejména zvyšováním kvality vytvářených jednotek výsledků učení a zvyšování kvality ověřování, validace a uznávání výsledků učení. Pokračuje práce na materiálu „Zajištění transparentnosti a kvality při zavádění ECVET v ČR“. Ten reflektuje aktuální stav zavádění ECVET v ČR a formálně zastřešuje dílčí aktivity podporující kvalitu a transparentnost. Zvyšování kvality je i jedním ze střednědobých cílů Evropské komise (Riga 2015).

Závěry:

- Akcent na zajišťování kvality a transparentnosti procesů je nutnou podmínkou pro další pokračování zavádění ECVET v ČR.
- Pokračovat na tvorbě materiálu zabývajících se zajišťováním transparentnosti a kvality při zavádění ECVET v ČR.
- DZS by měl i nadále sledovat kvalitu implementace ECVET prostřednictvím analýz vypracovaných Národním týmem expertů ECVET.
- DZS by měl pokračovat, popř. rozšiřovat stávající poradenské a konzultační činnosti týkající se správné formulace výsledků učení ve vytvářených jednotkách.

ECVET a vzdělávací programy i projekty, možnost doplnění legislativy

Obsah diskuse:

Prvky ECVET se uplatnily ve velkých ukončených projektech (např. *Pospolu*), v nichž se například vyzkoušelo využívání jednotek pro vnitrostátní mobility nebo přijetí principu hodnocení instruktorem firmy a potlačení dvojího hodnocení žáka. Podpora implementace ECVET patří k prioritám programu Erasmus+, v jeho rámci je možné stanovovat i národní priority. Počítá se se zaváděním ECVET do počátečního odborného vzdělávání v rámci projektu zaměřeného na modernizaci odborného vzdělávání. Užitečné by bylo posílení vzájemné komunikace učitelů odborných předmětů a učitelů praxí. Plánují se stáže učitelů ve firmách.

Závěry:

- Prvky ECVET se mohou uplatnit i v nových projektech (např. možnost formulace jednotky zaměstnavateli jako objednávka specializačního vzdělávacího modulu).
- V nových projektech by bylo užitečné ověřit možnost využití ECVET při revizi RVP. Počítá se se zaváděním ECVET do počátečního vzdělávání v rámci projektu zaměřeného na modernizaci odborného vzdělávání. Ověřování proběhne i v šablonách. Bude podporováno setkávání se učitelů stejných typů škol, plánují se stáže učitelů ve firmách.
- Implementace ECVET by měla probíhat zejména v souvislosti s praxí žáků maturitních oborů.

- Implementace ECVET by neměla být výsledkem jednorázového aktu vyvolaného úpravou školské legislativy, protože by to vedlo k formálnímu zavádění.